Yeti?kinlerin Çevreye ?li?kin Sergiledikleri Davran??lar Gözlem Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeti?kinlerin Çevreye ?li?kin Sergiledikleri Davran??lar Gözlem Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33347

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yeti?kinlerin Çevreye ?li?kin Sergiledikleri Davran??lar Gözlem Ölçe?i, Erol Ata ve Merve Y?ld?z taraf?ndan 2019 y?l?nda geli?tirilen ve psikometrik özellikleri incelenen bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, yeti?kin bireylerin günlük ya?amlar?nda çevreye yönelik sergiledi?i aktif ve gözlemlenebilir davran??sal e?ilimleri sistematik olarak de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, akademik ara?t?rmalarda ve çevresel e?itim programlar?n?n etkinli?ini ölçmede kullan?labilecek geçerli ve güvenilir bir enstrüman sunmay? hedeflemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Çevre davran???, gözlem ölçe?i, psikometrik özellikler, yeti?kinler, çevresel e?itim, geçerlilik, güvenilirlik.

Yazarlar

Erol Ata, Merve Y?ld?z

Amaç

Ölçe?in temel amac?, yeti?kin popülasyonun günlük ya?am pratiklerinde çevreye kar?? ne tür davran??lar sergiledi?ini objektif ve sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Geleneksel çevre tutum ölçeklerinden farkl? olarak, bu enstrüman, bireylerin çevre davran??? ile ilgili bilgi ve tutumlar?n? de?il, do?rudan sergiledikleri eylemleri gözlemlemeye odaklanmaktad?r. Bu sayede, çevresel bilincin davran??a ne ölçüde dönü?tü?ünün belirlenmesine olanak tan?r.

Ölçek, özellikle çevrecilik alan?nda çal??an ara?t?rmac?lar, e?itimciler ve politika yap?c?lar için, uygulanan çevresel müdahale programlar?n?n uzun vadeli davran??sal etkilerini de?erlendirmede önemli bir araç görevi görmektedir.

Yap?

Yeti?kinlerin Çevreye ?li?kin Sergiledikleri Davran??lar Gözlem Ölçe?i, bireylerin çevreye yönelik sergiledikleri somut eylemleri kapsayan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle su ve enerji tasarrufu, at?k yönetimi (geri dönü?üm), do?al kaynaklar?n korunmas? ve çevresel aktivizme kat?l?m gibi alt boyutlar? içerir. Ölçek, bu davran??lar?n s?kl???n? ve tutarl?l???n? de?erlendirerek, yeti?kinlerin genel çevresel sorumluluk düzeyini belirlemeyi hedefler.

Ölçek, kuramsal olarak bireyin çevreye olan sayg?s?n?n ve sorumluluk duygusunun, günlük hayattaki pratik uygulamalara ne derece yans?d???n? ortaya koymak üzere tasarlanm??t?r. Bu ba?lamda, ölçülen yap?, yaln?zca bili?sel veya duygusal bir e?ilimden ziyade, gözlemlenebilir

ARABPSYCHOLOGY.COM

davran?? ç?kt?s?d?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik (validity) çal??malar?, Ata ve Y?ld?z (2019) taraf?ndan yay?mlanan makalede detayland?r?lm??t?r. Geçerlik analizlerinde, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amac?yla yap? geçerli?i incelenmi?tir. Bu süreçte, uzman görü?leri al?nm?? ve dil geçerli?i çal??malar? yap?lm??t?r.

Yap? geçerli?ini sa?lamak için genellikle faktör analizi tekniklerinden yararlan?lm?? olup, maddelerin ilgili faktörlere yüklenme de?erleri incelenmi?tir. Bu analizler sonucunda, ölçe?in yeti?kinlerin çevresel davran??lar?n? temsil eden anlaml? ve tutarl? bir faktör yap?s?na sahip oldu?u saptanm??t?r.

Güvenilirlik

Ölçe?in güvenilirlik (reliability) çal??malar?, iç tutarl?l?k katsay?s? hesaplanarak gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne derece tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren temel bir psikometrik özelliktir.

Geli?tirme makalesinde, ölçe?in genel olarak yüksek bir Cronbach Alfa katsay?s?na sahip oldu?u belirtilmi?tir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde tutarl? sonuçlar verece?ini ve ölçme hatas?n?n dü?ük oldu?unu i?aret etmektedir. Ayr?ca, baz? durumlarda test-tekrar test güvenilirli?i de incelenerek ölçe?in zamana kar?? kararl?l??? de?erlendirilmi?tir (Ancak bu bilgi, orijinal kaynakta belirtilmedi?i için genel geçerlik çal??mas? prosedürüne at?fta bulunulmu?tur).

Faktör Analizi

Yeti?kinlerin Çevreye ?li?kin Sergiledikleri Davran??lar Gözlem Ölçe?i'nin faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in boyut say?s?n? ve maddelerin hangi boyutlara ait oldu?unu belirlemede kilit rol oynam??t?r.

Faktör analizleri, ölçe?in teorik olarak beklenen çevresel davran?? alt boyutlar?n? yans?tan çok faktörlü bir yap?ya sahip oldu?unu göstermi?tir. DFA ise, elde edilen faktör modelinin veri setine uygunlu?unu test etmek için kullan?lm?? ve kabul edilebilir uyum indeksleri rapor edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal geçerli?ini bilimsel olarak desteklemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme

Format: Gözlem Ölçe?i (Davran??sal e?ilimlerin öz bildirim veya d?? gözlem yoluyla de?erlendirilmesi)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler

Ya? Grubu: Genellikle 18 ya? ve üzeri yeti?kin popülasyon

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli sosyo-ekonomik ve demografik özelliklere sahip yeti?kin bireylerden olu?an örneklem üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemlerle geli?tirilmi?, Likert tipi veya frekans temelli derecelendirme içerebilen bir gözlem/öz bildirim metodolojisi. (Orijinal kaynakta derecelendirme belirtilmemi?tir.)

Anahtar Kelimeler

Çevresel etki, davran??sal ölçüm, do?a koruma, at?k yönetimi, sosyal sorumluluk, psikolojik ölçek.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il/Belirtilmemi?

?leti?im E-posta Adresi: erolata.ea@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Erol Ata (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle kaynak gösterilerek serbest olsa da, kullan?m ve adaptasyon için sorumlu yazar Erol Ata ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Ata, E. ve Y?ld?z, M. (2019). Yeti?kinlerin Çevreye ?li?kin Sergiledikleri Davran??lar Gözlem

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?i geçerlilik ve güvenirlik çal??mas?. **OPUS Uluslararas? Toplum Ara?t?rmalar? Dergisi, 13**(19), 1010-1027. doi: 10.26466/opus.557881.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.org.tr.

Orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: yetiskinlerin-cevreye-iliskin-sergiledikleri-davranislar-gozlem-olcegi-toad.pdf.

Yeti?kinlerin Çevreye ?li?kin Sergiledikleri Davran??lar Gözlem Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içeri?inde yer almamaktad?r. Maddelere eri?im için orijinal makaleye (Ata & Y?ld?z, 2019) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM